

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvu naj se blagovorno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Kranjske deželne finance in učiteljske plače.

I.

Ko je bil Robert Peel še v opoziciji, je rekel o svojem najhujšem nasprotniku Palmerstonu: Mi se pač bojujemo proti njemu ali smo nanj vendar ponosni.

Žal, da mi kaj takega ne moremo reči o nobenem vodilnih klerikalnih nasprotnikov. Med njimi ni ne enega, ki bi po stalnosti in kremenitosti svojega značaja, po svoji vestnosti in ne-sebičnosti, po svoji trudoljubivosti, po čistosti svojega mišljenja in resničnosti svojega prepričanja zaslužil vsaj naše osebno spoštovanje, ki se sicer tudi lojalnemu političnemu nasprotniku ne odreka. Toda eden zadnjih med njimi je sedaj gotovo umirovljeni dvorni svetnik na Kamnu, ki je v zadnjih svojih člankih o deželnih financah kranjskih in o uredbi učiteljskih plač pokazal vse tiste lastnosti, zaradi katerih ga še osebno ni več mogoče spoštovati.

Šuklje se je namenil, pokazati slovenski javnosti, kje se da dobiti denar za neizogibno potrebno regulacijo učiteljskih plač. S tisto nedosežno grandeezo in s tistim velikanskim nupuhom, s katerim Šuklje navadno tudi najbolj vsakdanje stvari prodaja kot suho zlato, je v „Slovenca“ obrazložil svoje projekte in živi sedaj gotovo v preprijetnem mnenju, da si je pridobil znamenito zaslug za kranjsko deželo, saj je zaključil svoja izvajanja s citatom, ki razodeva vso njegovo bolešno megalomanijo: Thust du was Gutes, wirf es ins Meer, sieht es der Fisch nicht, es sieht der Herr.

Šuklje je svoj čas med Slovenci veljal za nekako finančno kapaciteto. Prišel je do tega renomeja, ker si je znal prilastiti vso zaslug rajnega Lubeja, ki je sprožil in izvedel deželni užitninski zakup, in ker je znal razširiti mnenje, da bi baron Schweigel nikdar ne bil dosegel dolenske železnice, da mu ni pomagal Fran Šuklje. In pri tem je pomisliti, da v Slovencih

takrat ni bilo nikogar, ki bi se bil temeljiteje bavil s finančnopolitičnimi vprašanji, in da je zato enooki Šuklje lahko postal kapaciteta med slepci.

Toda časi so se spremenili in dandanes ni nobena tajnost več, da je Šukljejeva finančnopolitična modrost precej majhna, zadnji članki o deželnih financah v „Slovenca“ pa so pokazali, da je Šuklje v tej stroki pravzaprav samo diletant, ki z vsakovrstnimi frazami prikriva nedostajanje istinitnega znanja.

Troje predlogov je sprožil dvorni svetnik Šuklje v svojih v „Slovenca“ obelodanih člankih in slavnostno je zatrdil, da se da z izvedbo njegovih načrtov izboljšati finančni položaj Kranjske dežele tako, da bo mogoče temeljito urediti učiteljske plače — že z 25 let.

Šuklje je predlagal: 1. deželni užitninski zakup naj se preuredi, 2. na zapuščinske doneske naj se nalóži primeren davek, 3. ustanovi naj se deželna zavarovalnica.

Ogledali si bomo te predloge še natančneje in povedali o njih svoje mnenje. Za danes bodi le omenjeno, da nobeden teh predlogov ni zrasel na Šukljejevem zelniku, nego da so vsi že stari in davno znani. Rajni Lubej je že pred 15 leti agitiral za tako preuredbo užitninskega zakona, kakor jo sedaj priporoča Šuklje, ki je v svojem članku sploh samo rekapituliral Lubejeve misli, a jih prodal za svoje. O obdačenju zapuščin se je že govorilo v kranjskem dež. zboru in istotako o deželni zavarovalnici. Toda, četudi ti predlogi niso ne novi, ne izvirni, jih bomo vendar vzeli v pretres, že da se splošno spozna Šukljejev diletantizem.

Šuklje je sam sprevidel, da tudi po teh »njegovih« predlogih — če so sploh dobri, naj ostane za sedaj na strani — še 25 let ni upati toliko dokodkov, da bi se mogle učiteljske plače regulirati in zato predlaga za sedaj »začasno ukrembo« s katero se moramo najprej baviti.

Vojna na Daljnem Vztoku.

Uradna poročila o bojih pri Liaojangu.

General Kuropatkin je poslal carju Nikolaju to-le brzojavko: V četrtek o mraku so Japonci napadli naše pozicije pri Sikvalunu, a so bili po ljutem boju odbiti. Ponoči so napad ponovili, in sicer s tem uspehom, da so naš polk potisnili v smeri proti Sakutunu. Ker se je ta polk umaknil, je tudi ostala armada morala zapustiti svoje pozicije. V petek zjutraj je naša armada zopet jela polagoma prodirati proti Sikvalunu, da bi zopet zavzela tamkajšnje pozicije. Ob zori sem stopil v ofenzivo proti Kurokiji, jevi armadi. Opoldne je artiljerija uvedla boj, dočim je pehota pričela z ofenzivo, da bi si nazaj pridobila one pozicije, ki so jih ponoči zavzeli Japonci.

Ponoči so Japonci bombardirali znotranje liaojanške pozicije, mesto in kolodvor. Naše izgube so bile neznatne. Ravno kar mi je poslal načelnik liaojanške posadke brzojavko, ki jo je oddal ob 10. uri 35 min. in se glasi: Japonci so napadli v centru naših pozicij ležeči for, a so bili z velikimi izgubami odbiti. Od naše armade je padlo v utrdbi 6 mož.

Japonsko poslanstvo v Londonu pa je dobilo iz Tokija brzojavko, ki se glasi: Maršal Ojama poroča: Sovražni voji, stoječi pred našim levim krilom in centrom, so včeraj nadaljevali z umikanjem na desni breg reke Tajci — izvzemši onih delov sovražne armade, ki držé utrdbe na jugu in severozapadu Liaojanga in gorovje severovzhodno od Mučanga.

Naše armade prodirajo proti severu. Naše desno krilo je včeraj zjutraj zavzelo del ruskih pozicij pri Hejingtaju.

Drugo poročilo maršala Ojame pa pravi: Danes dopoldne ob 9. uri so se zadnji sovražni voji zunaj

Liaojanga postavili v bran naši armadi. Naš center in levo krilo sta jih napadla.

Tako se glase uradna poročila, ki se nanašajo na ene in iste dogodke. Iz teh je razvidno, da so vse vesti o ruskem porazu pred Liaojangom, ki jih že celi teden trošijo med svet razni Rusiji ne baš prijazni listi, proste bajke brez vsake dejanske podlage. Po imenovanih poročilih je sedaj položaj na bojišču prilično ta-le: Na ruskem levem krilu, ki se bojuje s Kurokijevo armado, so se Rusi po hudem boju 1. t. m. umaknili iz Sikvaluna, kar je povzročilo, da se je celo levo krilo začasno umaknilo iz svojih pozicij. V tem se strinjate obe uradni poročili. Dalje pa poroča Kuropatkin, da je takoj drugi dan, to je v petek, 2. t. m., stopil v ofenzivo, da bi Kurokiju zopet odvzel one pozicije, katerih se je njegova armada polastila ponoči. Maršal Ojama pa o tej ruski ofenzivi proti Kurokijevi armadi ne ve ničesar. To je umljivo, ker se nahaja Ojama na južni fronti, še zjutraj, ko je odposlal brzojavko v Tokio, še ni mogel vedeti za dogodke na desnem krilu, ki stoji najmanj 15 km severozapadno od Liaojanga.

Ojama pravi, da so se zadnji ruski voji postavili zjutraj ob 9. uri dne 2. t. m. v bran pred Liaojangom in da sta jih japonski center in levo krilo napadla. O uspehu tega napada pa Ojama še ne ve ničesar povedati, dočim poroča Kuropatkin, da je bil glasom brzojavke načelnika liaojanške posadke ta napad na »zadnje ostanke poraženega sovražnika«, kakor se pač zelo neprevidno baje izraža maršal Ojama, z velikimi izgubami odbiti.

Na kratko skicirano je torej položaj ruske armade v Mandčuriji ta-le: Na južni fronti Rusi vzdržujejo svoje pozicije, dočim so na svojem levem krilu stopili v ofenzivo proti Kurokijevi armadi. Ali se pod temi pogoji potem more in sme govoriti o ruskem porazu ali ruskih neuspehih? Ako se vse natanko

preudari, se bi dalo pač preje govoriti o japonskih neuspehih!

»Neue Freie Presse« ima brzojavko iz Petrograda, da je Kuropatkin ukazal zapustiti Liaojang in se umakniti proti severu. Ta vest prav gotovo ni resnična; najbrž se je krivo tolmačil pasus v Kuropatkinovi brzojavki, »ker se je umaknil ta polk, so tudi vsi ostali voji morali zapustiti svoje pozicije«. Toda to se ne nanaša na celo rusko armado, marveč samo na njeno levo krilo.

Da Reuterjev urad zopet poroča, da so Japonci že zasedli Liaojang in da so generala Stakelberga s 25.000 možmi odrezali od ostale armade, nič ne veča resničnosti omenjene vesti!

Za Port Artur.

Iz Tiencina se uradno poroča, da je bombardma na Port Artur 25. pr. m. trajal tri ure. Več hiš je jelo goriti. 26. m. m. so Japonci bombardirali vojaška skladišča, zvečer pa Talienšan in ladje v pristanišču. Dne 27., 28. in 29. m. m. so vse japonske baterije bombardirale mesto. Japonci so imeli težke izgube. 30. m. m. ni počil niti eden strel, 31. m. m. pa se je bombardma znova začel. Rusi zatrjujejo, da se Japonci niso še niti enega fora polastili.

Poročevalec lista »Daily Chronicle«, George Lynch, pa brzojavlja iz Čifua: V petek se odpeljem v Daljni, da bom navzoč pri padu Port Arturja, ki se pričakuje tekom enega tedna.

Torej je Port Arturju dan nov termin! No, pa mialimo, da bo tudi ta prešel, kakor vsi pred njim, ne da bi Japoncem prinesel toli zaželjenega padca Port Arturja.

Admiral Matusevič o pomorski bitki.

Admiral Matusevič v Tsingtauu se je z ozirom na pomorsko bitko dne 10. m. m. napram nekemu poročevalcu Reuterjevega urada izrazil, da se je v bitki pokazalo, da je brezžični brzojav največjega pomena za vojne operacije na morju. Aparati za

LISTEK.

Roké.

(Somatološka razprava)

Roka, gospoda moja preslavna, je tisto, kar samo sebe umiva in za kar marsikdo — v veliko svojo jezo zaostoj prosí, če jo pa dobi, kesa se in si ruje lase vse svoje žive dni.

Roke imajo svoje ime od rokavic, ki jih nanje natikamo, prav kakor se imenujejo noge po nogavicah.

Rók ima opica četrto: človek pa le dvoje, ker je polopica.

Roke so si med sabo kaj različne; zlasti pa ločimo lepe in grde, gladke in kosmate, toliste in suhe, prazne in polne, kratke in dolge roke.

Lepih rok nima vsakdo, grdih pa tudi ne. — Gladke roke so kaj vsakdanje, kosmate večidel le pri opicah v modi.

S tolstimi rokami se predvsem ponašajo mesarice, s suhimi pa pisarji, pajki in druga taka ob samem papirju živeča ležedina. Suhe klobase in suhe hruške so sicer izredno iskano

blago; ne tako suke roke, s katerimi se trgovina dosedaj še niš ne peča.

Praznih rok nikdar ne ljubite, polne pa šislajte in spoštujte nad vse! In če ima kdo polno roko ter vam pomoli samo pest, ne pomišljajte se, gospoda moja, ampak zgrabite ga takoj za celo roko!

Majhnim rokam pravimo ročice. Ročice pa imajo otroci, kmetski vozovi in gospodične. — Kdor ima dolge roke, ga imenujejo rokovnjača. Dolge roke so v slabem slovesu, zato ker so nanje navadno dolgi prsti nasajeni. Vendar ne vselej, kajti posebno dolge imata predvsem Bog in pa postava, vendar ni Bog, ni državni pravdnik dolgih prstov ne moreta videti. Ker ima Bog silno dolgo roko, je samo ob sebi umevno, da jo kaže in moli. Takih hiš, kjer Gospod Bog dolgo svojo roko ven moli, se preljudi kristjani ne ogibljuje, če hočete da se vam bo dobro godilo na zemlji. Vsaka bogaboječnost v tem slučaju bi ne bila na pravem mestu.

Pozabili bi bili kmalu še en razloček, namreč dobre in slabe roke. Dobrim rokam prištevamo predvsem

opo roko, ne tako Svetopolkovo kot ujeov in tet iz Amerike.

Slaba roka je za-roka, najslabša pa po-roka. Takih rok se tedaj ogibljuje in nikdar ne prosi zanje!

Tudi vegasta roka, ki kaže, kam drži na levo oesta, kam drži na desno pot, ni nič prida. Če ti kaže na desno, obrni se na levo in ne bode ti žal.

Roka je — kakor sem že popreje dejal — seveda predvsem zato, da nanjo natikamo rokavice. Poleg tega pa ima še tudi razne druge namene.

Otroci imajo svoje ročice predvsem zato, da jih vtikajo v nos — horror vacui Aristotelisa. Z roko dele se tudi zaušnice, ki baje uiso prijetne, pač pa drage. Tržna cena: petak.

Še slabšeji nego zaušnica je neki po-roka, ki je tudi baje neprijetna, in — šepede se — da še celo dražja kot ona. Če imaš tedaj voliti med ženitvijo in zaušnico, izberi si manjše zlo, ter sprejmi rajši dve zaušnici kot eno samo poroko.

Roko dati komu, je — tako trdijo ušeni juristi — neveljaven pravni čin, ker jo smeš precej in vselej nazaj vzeti, česar pri drugih darilih ni.

Na enem koncu roke se nahaja rama, na drugem prsti, v sredi pa komolec. Rama je vselej neprijetna stvar, bodisi potem že panociklo, diolali kosmo-rama. Če ji prideš preblizu, začne te ušesa boleti in posebno središ si, če ne tudi glava.

Komolec nima na sebi nič posebnega, razven to, da se — če jih je več — ne štejejo, temveč merijo. Zanimivo je samo to, da jih ima človek vselej samo dvoje, kozolec na primer pa lahko petnajst, dvajset ali tudi še več.

Prsti imajo svoje ime od prstana, ki se nahaja na njih. Prstan je majhna okrogla stvarca, ki se brez srca navadno nikomur ne podari. Ker pa je, kakor pravi naš pesnik: »Sree človeško slaba stvar!«, tedaj nima tako darilo nobene prave cene in znebi se ga, prej ko moreš — v zastavnico!

Na vsaki roki imamo pet prstov. Prsti so pa ali drobni ali debeli. Če bi te hotel kdo z debelim prstom potipati, umakni se mu še o pravem času. Pa tudi drobnih prstkov se varuj, ker ne veš, če niso na njih dolgi nohtje.

Najimenitnejša prsta sta palec in mezinec. Palec se tudi ne štejejo, temveč samo merijo. Blagor onemu, digar palec je velik in debel, kajti on ima mnogo pod palcem! — Mezinec pa je navadno majhen, časi seve pa tudi velikanski, kajti marsikdo ima več v mezinecu, kot drugi v celi ogromni svoji betici. Mezinec pa je tudi nekaj čudovitoga; marsikomu treba ž njim le geniti, in vse se trese in trepeti.

Prst je potreben zlasti zategadelj, da morejo kiparji upodabljati sv. Janeza Nepomučana.

Na konci prstov so nohtje. Nohtovi so pa zato, da jih kot gourmand grizeš, strižeš ali kultiviraš. Uporabljaš jih pa lahko tudi namesto nosa in zobotreba ter namesto robca!

Da so nohtje vsakemu božjemu človeku neobhodno potrebni, razvidno je že iz tega, ker bi se mu sicer niti zanohtnica napraviti ne mogla.

Posebno dolгим in krivim nohtom rekamo: kremplji. Kremplje imajo oderuhi, zverine in ženske, in trikrat, tisočkrat gorje onemu, kogar dobe vanje. Kremplje imajo tudi mačke, in

brezlično brzojavljeno so v zadnji bitki izborni služili in so funkcionirali sigurneje in hitreje, kakor signali na jaborih. Proti plavajočim minam ni drugega sredstva, kakor da plujejo pred brodovjem posebni parniki, ki love mine. Torpedi se v boju niso iskazali. Japonci so ponoči 15krat napadli ruske ladje, a brez uspeha. Vojne ladje so popolnoma varne pred torpednimi napadi, ako jih je več skupaj in ako pravilno rabijo projektorje. Torpedne mreže so v boju brez vrednosti in otežujejo ponajveč gibanje in manevriranje dotične ladje. Matusevič naglašja, da so japonska poročila o pomorski bitki dne 10. m. m. netočna, ker popolnoma molče o svojih izgubah.

Ruska križarka „Don“.

Iz Viga se poroča, da preži pri otokih Cies ruska križarka »Don« na angleški prznik »Kiskralles«, o katerem je znano, da ima pod premogom skrite topove za japonsko vojsko. »Kiskralles« se je radi neznanosti poškodb moral ustaviti v pristanišču, a odpluje takoj, čim bodo poškodbe popravljene.

Zgradba ruskih vojnih ladij v Ameriki.

Lewis Nixon, zastopnik ameriškega trusta za zgradbo ladij, se je te dni iz Petrograda vrnil v New York.

Ruska je naročila toliko novih vojnih ladij, da je Nixon mnenja, da pomenja to ogromno naročilo popoln prepored za ameriško ladjedelstvo.

Ker so se Angleži od zadnjega časa izkazali kot najljutejši sovražniki Rusije, ne da ruska vlada niti ene ladje zgraditi na Angleškem.

Baltiško brodovje.

»Narodnim Listom« se brzojavlja iz Petrograda: Prvi oddelek baltiškega brodovja je že pred dnevi odplul iz Kronštata, drugi oddelek pa se odpravi na Daljni Vzhod danes v soboto.

Ministrski predsednik v Bukovini.

Črnovce, 4. septembra. Iz Galicije se je napotil dr. Körber v Bukovino, ter je prispel včeraj v Črnovce. Predstaviti si je dal politične in sodne uradnike, ogledal si je deželno vlado, deželno sodišče in novo justično poslopje, potem pa je šel obedovat k deželnemu predsedniku. Napil mu je deželni predsednik knez Hohenlohe. Ministrski predsednik je v svojem odgovoru poudarjal, da morajo državni služabniki biti nepristranski, dobrodušni in nepodkupljivi, zakaj njihova morala postane morala dežele. Deželni glavar Lupul je pozdravil ministrskega predsednika ter mu izročil

spomenico o najnujnejših deželnih sklepkih. Ministrski predsednik je odgovoril, da vse narodnosti v Bukovini tekmujejo v domovinski ljubavi, valed česar je naravno, da vlada tako deželo najskrbneje neguje. Zgodilo se bo po možnosti, kar je potrebno. »Vedite, da vas država ne pozabi, ker stojite na mejni straži. Vlada ima mnogo varstev, da posveča posebno pozornost periferiji države.« — Pri nadzorovanju deželnega sodišča je pozdravil ministrskega predsednika Klar. V svojem odgovoru je rekel ministrski predsednik, da je sodnik kakor duhovnik. Pri vsem svojem delovanju mora opraviti poseben ugled, ki ga zahteva njegov poklic od javnosti. »Pozikati morate prebivalstvu, da je le ena pravica, ki je ne sme nihče ukloniti, pred katero sta revež in bogatin popolnoma enaka.«

Nova naredba finančnega ministra.

Dunaj, 4. septembra. Finančni minister je izdal naredbo na davčno oblast, da se smejo industrijskim podjetjem vsled letošnjega pomanjkanja vode deloma ali popolnoma odpisati davki za eno ali tudi za dve četrtletji. Seveda se bodo odpisali davki le v resnično upravičenih slučajih. Davčnim oblastvom pa se obenem naroča, da take prošnje strank najhitreje rešijo.

Trgovinska pogodba med Avstrijo in Italijo.

Rim, 4. septembra. Avstro-ogrski posredovalci za trgovinsko pogodbo so priredili svojim italijanskim tovarišem pojedino v Volambrosi. Avstro-ogrski poslanik grof Lutzw je napil italijanskemu kralju in kraljici, ministru Orlando pa cesarju Francu Jožefu. Oba govornika sta poudarjala, da veže obdržavi pravo prijateljstvo ter sta izražala nade, da bo trgovinsko-politični dogovor imel koristi ne samo na gospodarskem, temuč tudi na političnem polju za medsebojne razmere obeh držav. — Istočasno pa prihaja vest, da so našli v tirolskih planinah ubitega italijanskega podpolkovnika, iz katerega papirjev je razvidno, da je vohunil po avstrijskih tleh. To je letos že menda četrti slučaj vohunstva, kar pač ne priča o trdnem prijateljskem razmerju med obema državama.

Državna pogodba med Avstro-Ogrsko in Bavarsko.

Dunaj, 4. septembra. Po dolgotrajnem pogajanju se je sedaj vendar sklenila državna pogodba zaradi nadaljevanje železniških zvez ob meji.

Italija v Albaniji.

Rim, 4. septembra. »Agencia Stefania« je prinesla sledečo noto: »Izjava v nekem dunajskem listu, ki se je pripisovala italijanskemu konzulu, o načrtih Italije v Albaniji, je popolnoma neutemeljena. Obšalovati je, da nekatero časopisje v Italiji in v Avstriji razširja vesti, ki nasprotujejo resnici ter prinašajo šlanke, ki so sposobni, del javnega mnenja premotiti, kar je v nasprotju obeh vlad, ki sta se zedinili, da smatrate za temelj svoji politiki ohranitev in izpopolnitev izvrstnih odnosov in med obema državama obstoječe zvezno razmerje ter prijateljstvo.«

Dogodki v Macedoniji.

Skoplje, 4. septembra. Najhujše se puntajo Albani v Lijumi. Iznegli so kajmakana in vse sodne in vladne uradnike, ki so pribežali v Prizrend. Vlada bo najbrže v tem okraju preklicala napovedane reforme, da Albane pomiri.

Belgrad, 4. septembra. Iz Stare Srbije prihajajo poročila o pravcati anarhiji, ki je izbruhnila v nekaterih pokrajinah. Zadnje dni je bilo zopet ubitih pet uglednih Srbov. V Mitrovici so Albani napadli guvernerja Semži pašo. Srbsko prebivalstvo se boji, da nastane splošno albanska vstaja.

Položaj na turškem dvoru.

Pariz, 4. septembra. Iz Carigrada se je zaupno sporočilo, da se je sultan vsled izgradov svoje dvorne straže tako prestrašil, da je baje zaprosil črnogorskega kneza, naj mu pošlje potrebnega osebja za novo telesno stražo. Druga vest celo govori, da se je izvršil atentat na sultana. Nekdo izmed straže je streljal nanj z revolverjem in sultana je rešilo le to, ker nosi vedno posebne vrste ščit pod svojo srajco. Pri napadu pa je bil ranjen poveljnik telesne straže major Turik-beg.

Carigrad, 4. septembra. Sultan Abdul Hamid je neozdravljivo bolan, kar provzroča njegovi najbližnji okolici skrb in nemir. Nedavno so se zbrale najvplivnejše osebe na dvoru k posvetovanju z vojnim ministrom Ali-Rizi pašo, z načelnikom topništva Zeky pašo in najvišjim mohamedanskim duhovnikom Djemaleddin efendijem. Razpravljalo se je o odstavljenu sultana. Dogovori niso imeli uspeha, ker so vsi priznavali, da bi odstavljenje pomenilo za deželo velike nevarnosti in zmede. Zborovalci pa so sklenili, da predlagajo na obziren način sultanu, naj določi za prestolonaslednika svojega najmlajšega sina, ljubljence Bašanedin efendija. Tem mogoteem na dvoru je le do tega, da si zajamčijo

pri bodočem sultanu naklonjenost; sultan pa tudi ve, da bi si ne bil niti eden dan varen prestola in življenja, kakor hitro proglasi svojega naslednika. Nasvetovani prestolonaslednik pa ni po volji liberalnim Turkom, ki stavijo vse nade v pravega prestolonaslednika Rišad pašo, ki bi vladal liberalno.

Zbliževanje med Turčijo in Anglijo?

Po daljšem diplomatskem pogajanju med angleško vlado in sultanom je poslala Anglija pred Smirno svoje mogočno brodovje, obstoječe iz 42 ladij. Turčija demonstrira z angleškim prijateljstvom nele napram Zedinjenim državam, temuč tudi napram tistim velesilam, ki groze z represalijami, ako Turčija ne izvede reform v Macedoniji. Guverner v Smirni je priredil angleškim častnikom svečano pojedino, h kateri je sultan poslal svojega admirala. Drugi dan se je odpeljal angleški admiral s svojim štabom v Carigrad, da pozdravi sultana.

Dopisi.

Iz Spodnje Šiške. Pretečeno nedeljo, t. j. na slavnostno »Komarjevo« vršila se je pri nas veselica, kakršne še ni Šiška videla. Res, čuditi se je delavnosti pripravljalnega odbora, kateremu je stal na čelu g. Franc Vrhovec, da se ni strašil ne stroškov, ne očitnih nasprotstev, temuč je svojo zadačo tako častno izvršil. Kdo si ga vidi kakih preostankov ne bo izvestno izkazati po krivdi nekaterih vrlih prijateljev (!), a zavest naj bodri odbor, da je storil od svoje strani vse, kar mu je bilo mogoče pokazati slavnemu občinstvu kaj bi se zamoglo za narodno stvar storiti, ako bi sloga vladala. Kmalu po 3. uri popoldne in do večera so prihajale procesije ljudi od daleč in blizu po Sv. Jerneja cesti na veselični prostor, ki je bil jako srečno izbran. Neumorni svoki ljubljanske društvene godbe so zveneli, a horjulska godba je vabila na »šagro« in sukala podjetne peslence. Vrlo »Krilato kolo« je izvajalo navdušeno sprejete pevke točke. Sredolov z dragocenimi dobroti, ponajveč preskrbljeni po ljubelnosti gospe Juvandčeve, dajalo je obilo zabave. Cvetlični sejem, pošta, koriandoli, tehnična in plezanja na smreko itd. — vsega bilo je na izobilje. In mladini, a tudi odraslim, je izvalila prapopotna, učenjakom do sedaj še nepoznata zver »berna« obilo smeha in veselja. Nad vse pa je prekosil Japonec, ki je tako slavnostno plaval nad občinstvom, se priklanjal in poslavljal z glavo, rokami in nogami ter odjadrat počasi tja proti Posavju. A tudi drugi zrakovolvi, umetniški ogenj, je dokazal, da ima Šiška izbornega veščaka — pyrotehniko v svoji sredi. Le škoda, da se je veselica prezgodaj končala. — Na predvečer »Komarjeve« bil je mirozov, ter je napravila godba v spremstvu lampijončkov in stotine ljudi podoknico gospodu županu Maurerju, prezasluženi gospe Juvandčevi

evi in gospodu Verhovcu. Sploh se mora nepristransko poudarjati, da se je veselica izborna obnesla in da je odbor storil vse, kar je le zamogel. Tudi narodnega koleka se je baje lepo število razpečalo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 5. septembra.

— **Osebnosti.** Finančni koncipist, g. Ivan Ditz, je premeščen iz Radovljice v Ljuto; finančni koncipist, g. Alojzij Huth, pa iz Ljubljane v Radovljice. Davčni kontrolor, g. Rudolf Strnad, prideljen je v službovanje u. kr. davčnemu uradu v Ilirski Bistrici; davčni praktikant, g. Evgen Sfiligoj, pa o. kr. davčnemu uradu v Metliki. Pomožni uradnik pri okrožnem sodišču v Novem mestu, g. Ivan Zupančič, je imenovan kancelistom pri okr. sodišču v Trebnjem. Orožniški stražmojster, g. Viljem Schaffer, rodom iz Kranja, je imenovan namestniškim kancelistom v Trstu.

— **Kdaj pomaga papežev blagoslov?** Tržaški škof Nagl, ki ga slovenski klerikali kar obožavajo, ker z uprav divjim sovraštvom izganja slovenski jezik iz cerkva, je zdaj istaknil, da se mora papežev blagoslov podeliti v latinskem jeziku, ker drugače vernikom nič ne koristi. Torej ni vsebina blagoslova glavna stvar, nego jezik. Prava sreča, da so ljudje že spoznali, koliko papeževi blagoslovi sploh koristijo.

— **Tržaški škof in Ricmanjci.** Vrli in značajni Ricmanjci, ki so dali sijajen zgled vsem Slovencem, kako se je proti duhovskemu tiranstvu boriti, so tržaškemu škofu Naglu pokazali hrbet. O njem ne maraje ničesar slišati in sploh ne o katoliški cerkvi in kdor je čital naše članke o ricmanjskem vprašanju, mora priznati, da so imeli prav. Tržaški škof pa jim ne da miru. Pregarja jih na vse načine in vsak čas jim nastavlja novih zank. Zdaj je ta človek poslal Ricmanjcem novo pastirsko pismo, v katerem jih zopet vabi v svoj tabor. A niti z besedico ne omenja, da naredi konec davnim krivicam. Upamo, da dobi ta nemški škof na svoje najnovejše pastirsko pismo tak odgovor, kot na vsa dosedanja njegova pisma. Ricmanjci si pridobijo velikansko zaslugo za ves slovenski narod, če vztrajajo na tem stališču kot doslej.

— **Klerikalna blamaža.** One dni so se klerikali pripravljali na veliko manifestacijo v Mirnu na Goriškem. Obetali so prave čudeže, ki se bodo godili povodom razvita »katoliške« zastave v Mirnu. Samo društvo so obetali 48, ki se udeležijo te slavnosti. A kaj je bilo? Izmed 48 obljubljenih društev jih je izostalo — 44. Tudi ni hotel

sioer na zadnjih nogah večje kot na sprednjih. Zato pravi pregovor: Varuj se tistih mačk, ki zadej praskajo.

Prste je treba vedno skrivati, kajti če komu le oddaleč pokažeš prst, zgrabil te bode takoj za celo roko, najbolj se priporoča nositi vedno in povsod rokavice.

Prsti so tudi jako izborni in ceneno mazilo, kajti mnogo stvari mazaš s prsti: tako n. pr. kolesa pri vozu lahko s prsti namažeš, kar nas ne stane niti vinarja, in je v tem slučaju gotovo primernejše, kot da bi jih mazali z brezovim oljem ali leskovo mastjo.

Te dve tolšči pa ste kaj uspešni. Če n. pr. otroke prsti srbe. Namaži jim jih z brezovim ali hudolesovim oljem ali pa z leskovo mastjo, in gotovo jim takoj odleže.

Če imaš za nohtmi bele lise, pomenja to, da bodeš imel ali dosti denarja, ali pa dosti lazie, ali oboje ali pa tudi nobenega.

Poleg prstov — ki so, kot smo že prej omenili, lahko kratki ali pa dolgi, — opazimo na roki tudi še dlan, katero imamo zato, da nam zamorejo iz nje eiganke in druge stare babure prerokovati.

Kralj Matjaž.

Zgodovinska povest.

XV.

(Dalje.)

Samostanski stražarji so prišli iz Bistre šele pozno ponoči na Vrhniko. Prijor Celestin jih ni hotel prej poslati, dokler ni dobil iz bližnjih vasi nekaj samostanu še zvestih mož, zakaj bal se je, da so bili nemiri na Vrhniki uprizorjeni samo zato, da bi mogli nepokorni kmetje naskočiti samostan.

Med tem časom so bili nemiri na Vrhniki postali že nevarni. Zlasti tisti tržani in kmetje, ki so bili po oznanilu prijorja Celestina in drugih duhovnikov nekako izobčeni iz rimske cerkve, so pod vplivom zaužitih pijač nagovarjali množico, naj razdene cerkev in župnišče in naj se župniku mašuje za vse, kar je storil ljudem zlega. Ljudje niso imeli pravega pojma o pogodbi, ki so jo bili deželni stanovi sklenili v Brucku z nadvojvodo Karolom. Domnevali so, da je po tej pogodbi odpravljena rimska vera in mislili, da store še zaslužno delo, če uničijo cerkve papistov in preženo rimskega duhovnika. Vsled tega mnenja so se kaj lahko dali dobiti, da poskusijo naskok na župnišče in če so jih sodnika Završana oboroženi hlapci enkrat odbili in razgnali, so se vrnili čez nekaj časa vnovič. In hrup in vik

je od ure do ure naraščal in sodnik Završan je bil v največjih skrbih, kako se to konča.

Ravno se je zopet bližala večja množica župnišču. Završan je poklical tja svoje hlapce in grozil ljudem, da bodo hlapci streljali, če se množica ne razide. A v času, ko se je Završan bavil s to skupino kričečih ljudi, se je priplazilo drugo krdo in se zagnalo na cerkev, da bi vanjo vlomilo. Votlo je donelo kričanje množice.

— Tempelj malikovalcev se mora porušiti!

— Vlomite vrata!

— Konec mora biti malikovanja!

— Smrt papistom!

Ljuti udarci s sekiro so padali na cerkevna vrata in žvenketaje so pokala okna, v katere so prileteli kamni.

— Slame prinesite, da užgemo ta tempelj malikovalcev.

V tem trenutku je prijezdilo dvanajst samostanskih stražarjev iz Bistre.

— Na pomoč, na pomoč, jim je zaklical Završan, ki je komaj odbijal napade na župnišče in ni mogel iti proti množici, ki je naskakovala cerkev. Ubrani cerkev.

Čez šum je zaoril mogočen glas. Kakor grom je zaklical mož, ki je jahal na čelu samostanskih stražarjev:

— Vsi nazaj. Kdor se ne umakne, tega ustrelim!

Pri teh besedah je pa že zablisnilo in počil je strel. Iz množice se je slišal bolesten vzklík, kateremu je takoj sledilo divje strahotno vpitje. Več sto peati se je dvignilo proti samostanskim stražarjem. V rokah razljučene množice so zablisnili noži in besno so se ljudje zagnali na stražarje.

— Naprej! je ukazal poveljnik samostanskih stražarjev, vzpodbodil konja in se zapodil med množico. Stražarji so mu sledili in v temni noči se je vnel ljut boj. Ta boj je pa trajal samo nekaj trenutkov. Stražarji so sekali z meči okrog sebe, da so ljudje plašno odskakovali, čim je nekaj izmed njih bilo ranjenih. Z groznim krikom je množica začela se umikati in se končno spustila v beg. Samostanski stražarji pa so divjali za ljudmi in neusmiljeno tolkli s svojimi meči na vse strani.

Sredi glavne ceste na Vrhniki so stražarji zadeli na novo množico, ki se ni hotela umakniti, nego je stražarje sprejela s kamni, tako da so se konji za nekaj časa ustavili.

In zopet je poveljnik s svojim mogočnim glasom ukazal »Naprej« in se vzlic kamenju zapodil proti množici. V tem trenutku je počilo nekaj strellov. Konji stražarjev niso hoteli naprej, nego so se začeli umikati, poveljnikov konj pa se je visoko povzpela in potem mahoma z jezdecem vred padel na tla.

Množica je zagnala grozen krik in kamenje je začelo z novo silo leteti na stražarje. Zopet je počilo nekaj strellov, eden stražarjev je omahnil in se zgrudil s konja, drugi stražarji pa so izgubili oblast nad konji in videvši, da so izgubili poveljnika, se umaknili in zdirjali nazaj pred župnišče, kjer je stal sodnik Završan s svojimi hlapci. Množica pa je kričaje drla za njimi, ne meneč se za ranjence, ki so ležali na cesti, in se z vso ljutostjo zagnala na župnišče.

Na opomine in na grožnje sodnika Završana ni nihče slušal in tako je končno bil sodnik primoran, ukazati svojim hlapcem, naj streljajo. Ko se je množica zapodila proti župnišču, so počile puške in z rjoventju podobnem bolestnim kričanjem se je množica razpršila. In ko je ustrelila še druga polovica hlapcev, so ljudje strahoma bežali na vse strani.

Izgredom je bilo zdaj mahoma konec. Vrhnicanje so se poskrili v svoje hiše, kmetje so pa kar po noči odšli domov. Za ranjence in mrljice, ki so ležali na cesti, se ni nihče zmenil.

Sodnik Završan je ostal na straži vso noč, a klet je in se togotil, da je bil primoran rabiti orožje in da je obramba cerkve in župnišča zahtevala toliko žrtve.

Med tem, ko je divjal na Vrhniki

nihče gosti in tako so morali priti laške godce, da so mrevarili slovenske pesmi. Laški godci ne znajo svirati slovenskih skladb, zaradi te revne slavnosti pa se jih tudi niso hoteli naučiti. Muzika je bila strašna, in utrašno je bilo tudi, kar sta klobasala dr. Krek in dr. Lampe, da bi delavce nafsarjala. Torej lepa izdatna blamaža.

— **Obsojen napadalec.** Iz Sore se nam poroča. Obsojen je bil pri c. kr. okrajnem sodišču v Škofji Loki g. Ivan Križaj v tritedenski zapor, poostren vsak teden z dvakratnima postoma, dvakratnim trdim ležiščem in dvakratno temno celico; vse to v priznanje zaslug, da je kamenjal našega g. župnika, Antona Berceta. Preiskava sodniška je dokazala, da je »Slov. Naroda« poročal resnico in da je »Slovenec« tudi v tej zadevi poročal laž. Županu Smovcu je ta pristaš in tako tudi drugi, ki je danes zaslužil deset dnevno ječo zaradi slobnega poskodbovanja tujega imetja. Še tretji v tej družbi je pa zlikovec, ki je o Veliki noči razbil nekaj cerkvenih oken. Taki so torej pristaši župana Smovca; pokrovitelji jim je župnik Brenc; kaj pa poročete Vi, gospod škof?!

— **Ponižna izjavica.** V sobotnem »Slovencu« štimo jako ponižno pisano izjavico, pod katero je podpisan župnik Ante Harbič iz Zagorja pri Ogulinu p. Modruš. Mož pravi glede škandaloznega znanega dogodka, da ni »nikoga in ničim napastoval«, niti »od koga napastovan bio«. Ante Harbič taji, kaj je storil, in seveda bo tajil, dokler bo mogel, ali tako tajeje nima nobenega pomena. Naj pride Ante Harbič samo za pol ure v Ljubljano in prepričal se bo, koliko je zaleglo njegovo tajeje. Samo za pol ure naj pride in roka pravice ga bo za par mesecev spravila pod ključ. Lahko bi možu navedli vse detajle dotičnega dogodka od trenutka, ko je ponočnega portirja zvičajno izvalil v svojo sobo, do trenutka, ko je drugo jutro zapuščal hotel, udano požiraje krepke resnice, ki mu jih je po stopnicah grede pravil omenjeni portir — ali stvar je tako grda, da ne spada v naš spodobni list.

— **Deželnozborske volitve na Štajerskem.** Poročali smo že, da je slovenski kandidat za deželnozborski mandat iz nove kurije v mariborskem okraju posestnik v Šentilju gospod Fran Thaller. Boj v tem okraju bo posebno hud. V tem okraju prebiva 85 072 Slovencev in 105 570 Nemcev. Kandidate postavijo Slovenci, nemški nacionalci, nemški klerikalci in socijalni demokratje. Vzpričo temu je še največ upanja,

boj, je vrhniški župnik korakal proti Horjulu in vesel je bil, da je odnesel pete, kajti dozeval se mu je, da bo to noč tekla na Vrhniki kri.

Na cesti ni bilo nikogar videti in župnik je upal, da pride neopažen v Horjul. Sicer se mu je zdelo, da švigajo kak streljaj od ceste sumljive sence, ali sodil je, da se pomikajo proti Vrhniki in zato je brez strahu nadaljeval svojo pot.

Naenkrat se je ustavil in koj potem ves preplašen stopil na stran, kajti zagledal je pred seboj visokega človeka, ki je imel puško v rokah.

— Dober večer, gospod, je pozdravil tujec.

— Bog daj, Bog daj, je zaječal župnik in se še bolj umaknil v stran. Bog daj dober večer vsem dobrim ljudem.

— Kam pa greste, gospod, tako pozno zvečer? Če hočete Vas malo spremim, saj imava menda isto pot.

— O ne, hvala lepa, je hitel odgovorjati župnik, ki se je strahu tako tresel, da se je komaj vzdržal na nogah. Le pojdite sami naprej, dobri mož; jaz ne potrebujem nobenega spremljevalca.

— No, kakor hočete, je dejal tujec ravnodušno. Silil se Vam ne bom. A za pijačo bi mi lahko kaj dali, saj imate gotovo kaj denarja pri sebi.

(Dalje prih.)

da bo izvoljen slovenski kandidat, seveda le — če se bo delalo.

— **Poročil se je gospod dr. Dragotin Lončar s gđd. Angelo Beifussovo.** Čestitamo!

— **Učiteljsko vdovsko društvo** ima v ponedeljek, 12. septembra, občni zbor. Stavlja se bo predlog, naj se iz društvene imovine kupi hiša za stranke, ki jo nekdo ponuja iz sebičnih namenov v nakup. Ker je ta korak dobro premisliti, predno se stori, in bi se s prenašalim nakupom lahko nesrečno zabarantal skoro ves društveni denar, ki so ga učitelji pristižili le s tem, da so si odtrgavali od ust, naj se čiani tega društva polnoštevilno udeležijo obdnega zbora.

— **II. skupina v Ljubljani društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov** ima svoj občni zbor dne 7. septembra t. l. ob 8. uri zvečer v restavraciji »Pri levu«, Marije Terezije cesta. Odbor vabi k obilni udeležbi.

— **Vrtni koncert »Društvene godbe.«** V soboto zvečer je priredila »Društvena godba« na vrtu hotela »Ilirija« koncert v prid zaklada za uniformo in muzikalije, ki je bil prav številno obiskan. Godba je svirala pod vodstvom svojega kapelnika večinoma nove komade in žela obilo pohvale. Igralo se je eksaktno. Društvo »Slavica« je pod vodstvom gosp. kapelnika Beniškega oskrbovalo med odmorom petje in želo istotako obilo prisnanja in pohvale. — Priredil se je tudi srečolov. Čujemo, da je tako morilčni kakor materijalni uspeh tega koncerta za godbo povsem dovoljen, in torej dokaz, da si je godba pridobila pri občinstvu že zaželjenih simpatij.

— **Ubogi kmet!** Včeraj popoldne so peljali k D. M. v Polju novi veliki zvon, ki tehtja brez jarma 108 starih centov in stane brez oprave 9700 gld. ali 19400 K in katerega bo plačal marijapoljski kmet, ker je še tako neumen, da meče debelemu Kolarju na ljubo denar za nov zvon, ki ga je toliko potreba, kot petega kolesa pri vozu. Kmet tolče beračijo, mastni Kolar se bo potem bahal, »koliko je vse za cerkev in božjo čast storil«. Bog in Marija naj bi dala rajši temu kmetu malo več pameti, nego da pustita kmeta po farjih dret!

— **Zdravnika za Kostanjevico!** Nujno je potrebno, da se na mesto umrlega zdravnika dr. Josipa Wurnerja nemudoma namesti drug zdravnik v Kostanjevico. Nujnost se razvidi iz tega, da je celih 40 kilometrov do bližnjih zdravnikov.

— **Z Bleda se nam poroča:** Dne 3. t. m. popoldan so prijeli tatu, ki je ukradel kolo Josipu Ažmanu v gostilni pri Burju na Glincah. Spoznali so v tej osebi nevarnega tatu Oražma. Tat je bil že voz najel, da bi se odpeljal v Bohinj; pripujčoi fantje so ga spoznali, da je begunec 17 pešpolka. Pri njem so dobili srebrne in eno zlato uro, več ravnotakih verižic in talarjev. Orožnik ga je odpeljal v zapor. Vedel se je jako drzno.

— **Sadna razstava v Radovljici.** Z ozirom na nesporazumljenja, katera so nastala glede vodstva pri prireditvi sadne razstave v Radovljici, sešel se je včeraj odbor kmetijske podružnice radovljiške na posvetoovanje, da odstrani nastale ovire. Posvetoovanja so se udeležili gg. poslanca dr. Ferjančič in Pogachnik, g. potovalni učitelj Gombač, g. Mulley iz Logatca in g. Treven iz Jesenic. Podružnični odbor je v sporazumljenju imenovanih gospodov izjavil, da je precej iz početka smatral kmetijsko podružnico kakor prirediteljico razstave, ki je edina odgovorna za moralni in gmojni uspeh razstave ter prevzame ona vodstvo za prireditev iste. Z ozirom na to nima prvotno izbrani odbor razstave formalne podlage in se je razšel. Oni gospodje, kateri so z izjavo naznanili svoj odstop od podjetja, so naprošeni, da svoje moči posvetijo brez dvombe za okraj in deželo koristnemu podjetju. Pripomni se pri tej priliki, da so dosedaj nastali stroški z dosedanjimi prispevki malone pokriti. — Podružnica c. kr. kmetijske družbe za Radovljico-Lancovo. — Opomba za udeležnike razstave v Radovljici. Do bi ne nastale v prometu kake pomote, prosi imenovana kmetijska podružnica, da se naj vse poštno in druge pošiljave, zadevajoče sadno razstavo, pošiljajo kakor dosedaj na pripravljavni odbor sadne razstave, kateri se je sestavil iz odbora imenovane kmetijske podružnice.

— **Zavarovanje naših izseljencev.** Mnogo naših deželanov, ki bivajo v Ameriki, je za slučaj smrti zavarovanih pri kaki ameriški zavarovalni družbi. Kakor se nam od verodostojne strani poroča, zgodi

se pa pogosto, da dotična zavarovalna družba, kadar zavarovane umre, njegovih sorodnikov o zapadlosti njegovih svote niti ne obvesti, ali pa če jih obvesti, stori to po kakem svojem uslužbenou ali pa po takozvanem »notarju« ali »odvetniku«, ki hkratu zaprosi sorodnike, da mu izroče pooblastilo za prejem zavarovalne svote. Ako sorodniki dajo tako pooblastilo, potem so stroški dotičnega pooblaščenca navadno tako veliki, da od zavarovalne svote preostane zelo malo, ali pa celo nič. Da se taka izguba imetja prepreči, najupravičeni sorodniki vselej in nemudoma pooblastijo za prejem zavarovalne svote dotični ces. in kr. avstro-ogrski konzulat, ki se bo z vso močjo zavzel za koristi avstrijskih državljanov.

— **Izpred porotnega sodišča v Novem mestu.** Marijin otrok France Erman, star 23 let, rojen v Češnjicah fara St. Janž je bil obsojen radi roparskega zavrtnega napada na hudodelstva raznih tatvin na smrtno vešalih. Umor je obdolženec priznal. Porotnikom so bila stavljena sledeča vprašanja: 1. Ali je France Erman kriv, da je dne 1. julija t. l. na Brunski gori poštnega pota Franca Bregarja s namenom ga usmrtiti in se denarja, ki ga seboj nosi polastiti, na tak način, da se napada ni zavedal z debelim lesnim kolom tako dolgo po glavi tolkel, da je vsled tega umrl, in da je potem poštno torbo v stran odnesel in prerezal in preiskal, ter dva iz nje vzeta zavitka odprl, ne da bi bil denar našel, zoper človeka z namenom ga usmrtiti in se po sili zoper njega polastiti tujega blaga zasedljivo tako ravnal, da je iz tega njegova smrt prišla. To vprašanje je bilo potrjeno soglasno. Dalje so bila soglasno potrjena vprašanja: 2. Je li France Erman kriv, da je dne 5. maja 1902 ukradel 20 K vreden papirnat bankodec iz zaklenjene hiše Antonu Gorencu. 3. Je li kriv, da je Francetu Repovžu v Senicah ukradel 9 K 69 v. 4. Je li toženi kriv, da je Janezu Podlogarju v Žalcu izmaknil razne premičnine, vredne 38 K 93 v. 5. Je li dne 26. septembra 1903 svojemu delodajalcu Jožefu Flajsu ukradel hleh kruha v vrednosti nad 40 v. 6. Je li kriv, da je v družbi tatinekega tovariša dne 21. dec. 1903 v Šc. Janžu v prodajalni Jožefa Repovža vzel iz predala vsega skup 168 K 58 v. 7. Je li Janezu Šalamonu v Češnjicah vzel srajco vredno 2 K 60 v. 8. Je li vzel Janezu Drobniču v Rovinah en srekelec ene hlače, en telovnik v vrednosti 50 K? 9. Je li kriv, da je Francetu Bizjaku v Češnjicah, dne 14. junija 1904 iz zaklenjene shrambe vzel uro in verižico vredno 26 K? 10. Je li kriv, da je Ignaciju Klančarju dne 18. julija t. l. iz zaklenjene skrinje v Murencah vzel razne premičnine v vrednosti 4 K 24 v. in ene štifete vredne 8 K in eno steklenico? Tatvino steklenice so porotniki zanikali. Zanikali so porotniki soglasno naslednja vprašanja: 11. Je li France Erman kriv, da je nekega dne 1899 leta Francu Bizjaku vzel iz nezaklenjene shrambe eno pištolo. 12. Ali je France Erman tekom meseca junija t. l. Mariji Bisjak gotovine za 2 K, kos potice in 20 v. drobiža vzel? 13. Ali je France Erman kriv, da je tekom meseca junija t. l. Francetu Zupanu vzel eno oslo in računsko bukvico v vrednosti 50 v.? — Tekom obravnav se je predital tudi zapisnik, v katerem prosi morilčev oče, da naj obtoženca ne obsojijo na smrt. Morilčev oče pravi v životopisu svojega sina, da je bil Franc Erman vedno jako pobožen in član Marijine družbe. Da je bil morilec član kakega naprednega ali socijalno-demokratskega društva, bi se »Slovenec« gotovo ne vzdržal iz tega kovati kapital in klicati: to so sadi liberalnega naziranja!

— **Umrli je v Osilnici trgovec,** poštar in župan g. Josip Ožura.

— **Učiteljsko društvo za ormoški okraj** priredi v četrtek, 8. septembra t. l. na vrtu gostilne g. Kaichbrennerja v Ormožu s prijaznim sodelovanjem Varaždinske mestne godbe pod vodstvom g. prof. Vekoslava Rosenberg Ružiča koncert. Čisti dohodek je namenjen za učiteljski konviks.

— **Na c. kr. ženskem učiteljskem v Gorici** prične šoleko leto 1904/05. 16. t. m. Vpisovanje za deško in dekleško vadnico se vrši 15. t. m. od 8—12 ure. Vpisovanje gojenk za sprejem v prvi tečaj c. kr. ženskega učiteljskega pa bo 14 in 15 t. m. od 8—12 ure.

— **Amerikanski mornar-ski dozerter.** Včeraj se je zglasil pri mestnem magistratu Lloyd A. Turner, mornar na vojni ladji Združenih držav, »U. S. S. Mayflower«. Prišel je v Ljubljano na poseben način. Kakor znano, se je pred nekaj časom usidralo v Trstu 10 ameriških bojnih ladij,

ki so pa razen »Mayflowerja« ževse odjadrale. Na ti je obolelo 20 mož za vročinsko boleznijo, vsled česar mora ladja toliko časa ostati v Trstu, da vsi okrevajo. Zdravo moštvo je prosto in se zabava različno. Tudi Turner si je bil v četrtek privoščil nekoliko čezmerna veselja. Napil se je po mornarski navadi konjaka in potem si je hotel ogledati kraševski svet. Kupil je vožni listek do njemu neznane postaje, in izstopivši iz kupeja, šel peš v »Trst«. V svoji pijanosti je hodil toliko časa v Trst, da je prišel v Ljubljano. Turner je mislil, da gre faktično res v Trst, krenil je bil pa nasprotno. Videč da tukaj ni morja, se je hotel pri raznih ljudeh informovati, kje da je pravzaprav, toda nihče mu ni mogel dati odgovora, ker je govoril samo angleško. Obrnil se je na mestno policijo, katera mu je bila v stanu dati pojasnila. Turner je prosil, da bi se posredovalo zanj pri ameriškem poslanstvu na Dunaju, kar se mu je tudi ugodilo. Mož je rojen v deželi Pennsylvania v mestu Lancaster. Star je 24 let, je po stanu civilni inženir, in govori špansko, francosko, havajsko, japonsko, filipinsko in angleško. Služi četrto leto in je tudi sicer, kakor se ga razvidi, vobče zelo inteligenten, dobrovoljen, a jako flegmatičen. Turner se je 1. 1899 udeležil vojne med Španijo in Zedinjenimi državami na bojni ladji »Oregon« in je bil v bitki pri Santiagu na desni nogi močno ranjen. Pripoveduje, kako slabi so španski mornarji in kako navdušeni so bili Amerikanci. Kakor znano, napadla je neka španska bojna ladja — vsaj Amerikanci so si to izmislili, dasi je bila le nesreča — ameriansko bojno ladjo »Main« in je bilo takrat mrtvih 450 Amerikancev. Združene države pa tega napada niso hotele mirno prenesti, ampak so napovedale Španiji vojno, ki se je za Španko škandalozno končala. Amerikanski mornarji so bili že sicer jako pogumni, še bolj jih je pa navdušil bojni klic: »Spominjate se umrlih bratov!« Turner je nadalje povedal, da so amerianski mornarji že pred tremi leti bili poslani na Japonsko za inštruktorje, med katerimi je bil tudi on, da so Japonce učili streljati z modernimi topovi. Že takrat so se zviti Japonci pripravljali za vojso proti Rusiji, česar pa še nihče ni slutil. Vsak amerianski mornar ima na mesec 24 dolarjev in trikrat na dan dobro hrano, kakor tudi prijazne častnike. V Trst so prišle amerianske ladje iz Gibraltarja in so druge že odpule nazaj. Turnerju tukajšnji kraji in ljudje zelo ugajajo. Trdi sicer, da ni hotel dezertirati, toda dobil bo de pa vkljub temu 3 mesece namečka. Ne glede na to pa ga čaka v civilnem življenju lepa služba in gotovo se bo de v svoji domovini češče spominjal, kako je hodil iz kraša v Trst. Ladja Mayflower je kakih 10 minut oddaljena od obrežja in je moral Turner na suho priplovati nag, obleko je spravil v neko škatuljo in jo je plavajoč nesel s seboj na obrežje, kjer se je zopet oblekel. Ko je prišel zvečer nazaj, je hotel istotako zopet plavati na ladjo, česar pa zaradi preobilo zaužitega konjaka ni mogel storiti. To ga je pa tako ujesilo, da se je za časa nalašč odstranil iz Trsta in prišel na de naveden način sem. Na ti ladji je 150 mornarjev, na največji pa, ki je že odpula z drugimi, jih je 800. Turnerju nikakor ne gre v glavo, kako morejo Avstrijci živeti, ker tako malo jedo, kajti on je pozajutkoval danes 3 golaže in kazal z rokama, kako velike so amerianske porcije proti našim.

— **Ubil se je danes ponoči Fran Budan,** trgovski pomočnik pri Madile in Wutcherju na Valvazorjevem trgu, rojen leta 1879 v Ljubljani in v Žužemberk pristojen. Budan je prišel po polnoči domov na Breg štev. 16 v II. nadstropje in je vzel iz nekega okna šipo, skozi kojo je padel v I. nadstropje na hodnikovo streho in od tam na tla. Danes jutraj so dobili mrtvega na dvorišču ter so ga prepeljali v mrtvašnico k sv. Kristofu.

— **Konja splašila** sta se v soboto pr. tedna Lillégovemu hlapcu Martinu Jagru na Marijinem trgu, ker sta se bila ustrašila električnega voza. Dirjala sta po Wolfvih in Gosposkih ulicah ter po Turjaškem trgu navzdol, kjer sta zadela v vrata Naglasovega izložnega okna in jih precej poškodovala. Tudi oje se je zlomilo pri vozu.

— **Nezgoda.** V soboto je padla raz oder pri zgradbi Deghenghijeve hiše v Dalmatinovih ulicah 26letna delavka Uršula Orehovčeva. Padla je 7 metrov visoko in se na levi roki in na hrbtu težko poškodovala. Prepeljali so jo na zdravniško oddelbo z rešilnim vozom v deželno bolnico.

— **Tatvina.** Danes ponoči je bila Jožefu Perkotu, hlapcu pri Čišnovarju na Dolenjski cesti, iz telovnika, v kojem je v hlevu spal, ukradena srebrna ura v verižico, vredna 21 K. Tat je dosedaj neznan.

— **Z rešilnim vozom** so pripeljali včeraj 94letno Ano Štrusovo

v deželno bolnico. Napolila se je bila tja že sama, toda je na potu oнемogla.

— **Pobegnil je dne 3 t. m. od zgradbe hiše »Avstro-ogrske banke« prisiljenec Anton Krebel.** Svojo obleko je pustil pri stavbi in je dobil za beg najbrže odkod civilno.

— **Najnovejša novica.** Nemški prestolonaslednik zaročen? Iz Berolina se poroča, da se je nemški prestolonaslednik zaročil z veliko kneginjo iz Meklenburg Schwerina, 18 letno princezino Cecilijo. Starejša sestra neveste je poročena z danskim princem.

— **Škof v Rožnu Jankovits** bo primoran odstopiti. Preiskava je dognala, da je dolga nad milijon kron.

— **Vinske cene** na Ogrskem so zadnji čas zelo padle.

— **Smrt v planinah.** Z Grand Paradisa v turinokem okraju so padli štirje Angliji ter se ubili.

— **Vseučilišni ferialni tedaj** v Solnogradu so se ravnokar otvorili.

Telefonska in brzojavna poročila.

Bubenč, 5. septembra. Vyslechnuvše na přátelskem večerku správu našeho zástupce, bratra Pokorného, o nezapomenutelném sjezdu slovenskem, zdravíme bratrskou jednotu Lublanskou při další práci na poli vzájemnosti slova nské svym Sokolským: Na zdar! — Sokol v Bubenč.

Dunaj 5. septembra. Vladni in dvorni krogi so skrajno nevoljni, ker namerava poslanec grof Sternberg slučaj princezinje Lujize Koburske in Geze Mattachicha v poslanski zbornici spraviti na razgovor.

Dunaj 5. septembra. Iz Curiha se poroča, da se ubegla princezinja Lujiza Koburska mudi v Cugu, kjer se je sešla z Leopoldom Wölflingom (to je bivši nadvojvoda Leopold). Švicarska vlada neče proti princezinji sodno postopati.

Budimpešta 5. septembra. Pri vajah honvedov v Tordasu na Erdeljskem je vsled vročine in pomanjkanja vode umrlo 9 mož, kacic 150 jih je pa v bolnici.

Rusko-japonska vojna.

Petrograd 5. septembra. Poročila iz angleških virov o bitkah pri Liaojangu so v tukajšnjih merodajnih krogih obudila veliko ogorčenje, ker so skrajno pristranska in tendenciozno pretirana. Rusi od vsega začetka niso imeli namena sprejeti pri Liaojangu odločilno bitko. Vsled tega je dal general Kuropatkin že začetkom avgusta odpraviti največji del živil in municije ter priprav Rdečega križa v Mukden. Kuropatkin je imel namen, prizadeti Japoncem pri Liaojangu karmogoče občutnih izgub in se potem umakniti. Ta svoj načrt je tudi izvedel. Ruska armada se umika v popolnem redu proti severu. Japonske izgube so za 200% večje od ruskih, a dočim bo Kuropatkin lahko svoje izgube v štirih tednih nadomestil, je to pri Japoncih skoro že nemogoče. Koncem septembra bo Kuropatkin pripravljen za ofenzivo in bo prava vojna v oktobru in v novembru.

London 5. septembra. General Oku je sporočil v Tokio, da je ruski voj generala Stakelberga od vseh strani obkoljen ter da se ne more umakniti. Maršal Oyama je uničil brzojavno zvezo Liaojanga s severom Na severozapadni strani pri Liaojangu traja boj še dalje in se poskušajo Rusi umakniti na Mukden.

London 5. septembra. Japonci so v nedeljo dopoldne zasedli Liaojang. Rusi so pred svojim odhodom užgali vsa skladišča. Maršal Oyama je uradno sporočil, da so japonske izgube velikanske.

— **Sredstvo,** ki prebavne organe spravlja v red in jim tudi po daljši rabi ne škoduje, ampak jih še krepí, je *želatinska tinktura lekarnarja Piccolija v Ljubljani na Dunajski 7 cesti.* Zunanja naročila po povzetju. 13

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.